

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— .
Negyedévre 2.50 .
Egy hónapra 1.— .
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
tével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpíacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábes petit
sorokint 5 krajval
számítatnak.

Gsöndes vita.

— január 28.

(A. K.) A függetlenségi párt hasonlít a pásztorgyerekhez, a ki a falu népét addig ijesztette hiába a farkassal, hogy végre magára hagyták akkor is, mikor a farkas igazán ott volt a juhnyáj közt. A párt nagyhangú emberei addig kiabáltak tele az országot, hogy az ő nemzeti furorjikkal elsőprík a föld színéről ezt a kormányt, melynek elnöke olyan nagyon kedvük ellenére való, hogy most már akármit kiabálnak, senki sem hallgat rájuk. Még ha ez egyszer igazi és nem mű furorjuk támadna is, akkor se hinne senki a létezésében.

A rossz időben ok nélkül alkalmazott obstrukcióval kitanították a nemzetet, hogy a legnagyobb hangú fenyegetéseik is csak taktikai fogások, melyek nélkülözik a tartalomban az igazságot. Azért mikor a csufos leszerelés után egyesek azzal fenyegetőztek, hogy az ujonezjutalék megszavazásánál meg fogják bénítani a kormány munkaerejét és ellenállásukkal lehetetlenné teszik ennek a javaslatnak törvénynyé válását, minden ujságot olvasó ember a pa-

piros vészjelekre szkeptikus mosolylyal felelt, melyben az egyszerű zsidó e kérdése foglaltatott: — Már megint dicsekszel?

És az ujonezjutalékra vonatkozó törvényjavaslattal nem is egészen egy gyűlésen végzett a törvényhozó testület. Ez után már csak úgy suba alatt fenyegetőzött egyik-másik vérmesebb függetlenségi honatya, hogy majd a költségvetési vitánál lesz a kormánynak haddelhadd. Erre pedig már az a mosoly sem kerül visszhangnak.

Senki sem hiszi, hogy a mostani költségvetési vita hosszabb életű és érdekes mozzanatokban gazdag lesz. Ahoz az érdekesességhez, melyre való képességét a párt eddig kimutatta: a személyes támadásokhoz a nemzetnek nincs már fogékonysága, ahoz pedig melyet a nemzet nagy többsége igaz rokonszenvvel kísérne, a tárgyilagosság kritikában rejlő érdekességhez a hangos uraknak nincs erejük.

Pedig Hegedüs Sándor, ki tegnap huszadizben nyitotta meg előadóként a költségvetési vitát, jó példával járt elől, midőn nemcsak áttekintő módon csoportosította az állam háztartásának nagy

számcsoportjait, de a jövőendő ten-nivalói közül is érintett többeket. Mi volna természetesebb, mint hogy az ellenzék az állam organiza-zismusának alkatrészeit egybe-venesse a táplálékkal, melyet a költ-ségvetés nekik kimér és az összehasonlításból tovább menő gondolatokat teremtené. A kiknek az a hivatásuk, hogy az államot tettekkel kormányozzák, az ilyen kritikát mindig szívesen látják. Az olyan nagyon sötét színeket, amilyenekkel Horánszky Nándor kifestette az ország állapotát, lehet ellensúlyozni a fényvel, mely fejlődésünk mozzanataiban gazda-gon van. Ha az optimizmus hiba, melyet a nemzeti párt elnöke ugyan jogtalanul vetett Hegedüs Sándor szemére, baj a sötét pes-simismus is, melylyel ő az ország pénzügyi helyzetére vonatkozó számadatokat csoportosította. De mert ez a pessimismus is realis alapon nyugszik, szembeállithatni véle tényeket, amikben felvilágo-sító erő van. Csak ez a módja a költségvetési kritikának, melyre a különböző párttaktikusok hajla-nak: a tartalmatlan támadások vagy az ernyedtt hallgatás kriti-kája haszontalan időpocséklás. Ha a tegnap megindult költ-

TÁRCZA.

Tisza Lajos.

Írta: Mikszáth Kálmán.

Egy nagy angol író azzal jellemzi a konzervativizmust, hogy odaállítja az ő konzervatív alakját a világ teremtéséhez amint az fölkiált: „Vigyázz, uramisten, mert mindjárt összerontod a chaoszt!” Ez bátorít engem arra a merészságre, hogy elgondoljam magamban, ha Tisza Lajos gróf, aki legutóbb a király személye körüli miniszter volt, az isten oldala melletti miniszter lett volna a világteremtés-kor, sok minden dolog másképen nézne ki ma. A hegyek nem lennének például olyan kopárok (A Gellérten bizonyosan hatalmas fenők diszlenének.) A esere-bogár háta talán nem lenne sárga, mint a havanna dohány s talán kék lenne vagy aranszinbe játszó; a szarvasnak nem volnának agganecsei (mert az fölös-leges), a zerge nem ugrana olyan meré-szeket, (mert az veszélyes), a hiéna nem kaparná ki sirjaikból a halottakat (mert az illetlen). És mit tudom én még mi minden volna? De annyi bizonyos, hogy a világ úgy állna, ahogy most, csakhogy némi javításokkal. A nagy alapvonalakhoz hozzányulni félénk keze volt, de a részle-teken örökké módosítani, szépíteni szenvedélye. Az az államférfi, aki, mikor Szeged városát építi nagy arányokban, egyszersmind ráér Sziráky késcsináló

mester híres halbieskájának egy csinosabb formáját is megrajzolni, elevenen áll e vonásával előttünk. Nem a Tisza folyam tükrében magokat öntetszelegve néző pa-loták jellemzik Tisza Lajos grófot, hanem künn a város végeken azok a picziny alházak, melyek az ő terve szerint ké-szültek s melyekben megőrizte a szegedi építkezés magyaros, népies ősmotivumait. Tisza Lajos bizonyos fokig konzervatív; mindent megtartani, amit lehet, de bizo-nyos fokig reformer, mindent átjavítani, még azt is, amit nem lehet.

Magyarországon, ahol mindig a nagy vonalakról foly a szó, ahol örökké még a berendezkedés stádiámán vagyunk, hogy milyen új butorokat tegyünk a régiék helyére, de a meglévőkről senki se törli le a port, igazi szerencse ilyen államférfi, mint Tisza Lajos gróf, aki a politikai háztartás napiszükségeit gondozza; bár-több lett volna ilyen.

Ellenfelei is beismerték róla, hogy az ország egyik leghasznosabb embere. Egy főúr, aki egész reggeltől estig dolgozott, nem magának, hanem az ország-nak. Más mágus képeket, érmekeket vagy érdemjeleket gyűjt, Tisza gróf összegyű-jtött magának egy csomó hivatalt. Elnö-költ a delegációban, építette az új ország-házat s ki győzné előszámolni, mi min-dent csinált egy nap alatt.

A laikus fölkiáltana erre: Mennyi hivatal, mekkora jövedelem! Dehogy! Ezek mind ingyen-hivatlok. Vagy úgy. A dicsőségért teszi? Dehogy! Tisza La-

josa nem kell a dicsőség, — ami abból az övé, azt is átadta a munkásainak s ami a munkából az övék, azt apródokint elszedegette tőlük.

Hiszen természetesen mindig van valami képmutatás az államférfiak agyon. magasztalt tevékenységében; a mama a munka, a leánya a népszerűség. S sokan azért udvarolnak a mamának, hogy a leányt bírassák. Ócska methodus, mégis beválik többnyire. De Tisza gróf egy ex-centrikus kivétel, ő komolyan a mamába szerelmes. A népszerűség szinte ellenszen-ves ha néhanappján találkozott vele, össz-szeresztent. A felköszöntő, melyet a Szé-chenyi István serlegével kezében mondott néhány év előtt, messzebb körben is át-melegíté a sziveket, a sajtó áradozott s barátai üdvözltek másnap a házban:

— Egyezzerre népszerű lettél!

A gróf megijedt.

— Valami bolondot mondtam?

S türelmetlenül küldött egy újságért, hogy még egyszer átnézze a beszödet.

De ez az idegessége a népszerűség-gel szemben sem maga a népszerűség miatt van, mert — hogy megmaradjunk a fentebbi képnél, — valóban szép leány rozmaring-virágos fejével; ezt hihetőleg Tisza Lajos is elismeri, hanem az udvar-lói nagyon vegyes társaság s ezek közt nem érezné magát elég jól.

Am nem is volt népszerű Tisza Lajos. Aminek meg van a magyarázara. A magyar közvélemény még fiatal (mond-hatnám még zöld) ahhoz, hogy kritikai

